

LÄRARHANDLEDNING

SKYMNING

Skymning är den första boken i Höstlovstrilogin

Författare: Walter Falk

Illustrationer: Reine Rosenberg

Rekommenderas för åk 4–6

Innehållsförteckning

Introduktion: Välkommen till Tofstaholm!	2
Om lärarhandledningen	3
1. Förstå texten	5
Kapitel 1–15	5
På raderna	5
Mellan raderna:	5
Vidga ditt ordförråd!	6
Kapitel 16–30	7
På raderna	7
Mellan raderna	7
Vidga ditt ordförråd!	8
Kapitel 31–44	9
På raderna	9
Mellan raderna	9
Vidga ditt ordförråd!	10
2. Fundera vidare	11
Jakob och Hedvig	11
Omslag och illustrationer	11
Deckargenren	12
3. Övningar	13
Lokaltidningsreporter på Tofstaholmsnytt	14
Deckarförfattare för en dag	15
Skriv ett brev till Walter Falk	16

Introduktion: Välkommen till Tofstaholm!

Skymning är den första boken i Höstlovstrilogin av Walter Falk. Här får vi möta Hedvig och Jakob, två trettonåringar som en gång i tiden var nära vänner men som nu slutat pratat med varandra. Till den höstlovsdag då de möts igen och samtidigt råkar bli vittnen till ett pågående brott. En tavla blir stulen från Tofstaholms herrgård där den unga grevinnan Fiona bor. Och tavlan är inte vilken tavla som helst, utan är en gåva från hennes pappa som dött bara några månader tidigare.

Hedvig och Jakob bestämmer sig för att ingripa och dras in i jakten på taveltjuven. Men vilka av invånarna i det lilla Tofstaholm kan de egentligen lita på?

Den första delen i Höstlovstrilogin, *Skymning*, släpptes hösten 2022. Nästa del, *Gryning*, släpps hösten 2023. Den tredje och avslutande delen släpps hösten 2024.

Om lärarhandledningen

Den här lärarhandledningen riktar sig till elever i årskurs 4–6 och är framtagen för att svara mot följande delar av det centrala innehållet i läroplanen i svenska:

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.
- Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg.

Handledningen är uppdelad i tre delar: **Förstå texten**, **Fundera vidare** och **Övningar**.

Den första delen, **Förstå texten**, består av frågor om vad som står på och mellan raderna för att öka läsförståelsen, samt innehåller en lista över svåra ord att para ihop med rätt synonym.

Den andra delen, **Fundera vidare**, innehåller diskussionsfrågor med utgångspunkt i boken. Denna del kan med fördel genomföras med hjälp av EPA-metoden. Här får eleverna fundera och reflektera själva, kring såväl den egna läsoplevelsen och deckar-genren som olika ämnen som lyfts i boken.

Den tredje delen, **Övningar**, bygger vidare på innehållet ytterligare ett steg. Här finns olika praktiskt inriktade övningar där eleverna får utveckla sitt eget skrivande genom att skriva olika typer av texter och anpassa texterna utifrån mottagare och sammanhang.

1. Förstå texten

Nedan följer ett antal frågor om texten för att öka elevernas läsförståelse och förmåga att reflektera över vad de har läst. Dela gärna upp läsningen i etapper och låt eleverna svara på frågorna under läsningens gång.

Kapitel 1–15

På raderna:

1. Varför betyder tavlan så mycket för Fiona?
2. När ska Fiona och Peder gifta sig?
3. Varför är Jakob i Tofstaholm?
4. Varför har Hedvigs föräldrar förlorat sina jobb?
5. Vad dog Carl av?
6. Vad arbetar Frans som?
7. Vad har hänt med resten av Didrik Stornäs tavlor?
8. Hur visste Jakob och Hedvig vem som äger bilen?

Mellan raderna:

1. Tror du att Fiona är kär i sin fästman Peder?
2. Hur är stämningen mellan Hedvig och Jakob?

3. Varför är butlern Frans så fräsig när han öppnar dörren?

4. Vad tycker poliserna om Hedvig och Jakob?

Vidga ditt ordförråd!

En synonym är ett ord som har samma eller liknande betydelse som ett annat ord. Exempelvis är ordet *ond* en synonym till ordet *elak*. Para ihop följande svåra ord med dess synonym genom att dra ett streck mellan dem! Om du först vill läsa ordet i sitt sammanhang kan du leta upp ordet i boken, sidnummer står inom parentes.

Svåra ord:

Popplarna (46)
Ensliga (46)
Bastant (46)
Sarkasm (48)
Härsken (48)
Polisonger (55)
Arrogant (57)
Lufsar (73)

Synonymer:

Skägg
Rutten
Träden
Hån
Otrevlig
Ensamma
Lunka
Kraftig

Kapitel 16–30

På raderna

1. Varför blir Hedvig och Jakob upptäckta av tjuven inne i skjulet?
2. Vad gör Didrik när Hedvig och Jakob stiger på i hans hus?
3. Hur ser det ut hemma hos Didrik?
4. Varför är hittelönen på hundra tusen kronor viktig för Hedvig?
5. Vad gör Frans när poliserna kommer för att gripa honom?
6. Varför springer Jakob och hämtar Rubin?
7. Hur grips Frans?
8. Varför försökte han smita?
9. Vad står i Carls testamente?

Mellan raderna

1. Hur reagerar Didrik när Hedvig frågar om det är något speciellt med tavlan?
2. Vad kan det betyda att "något mörkt" kom över Hedvig?
3. Varför är Jakob rädd att säga något som sårar Hedvig?
4. Vem tror du har tagit tavlan?

Vidga ditt ordförråd!

Para ihop följande svåra ord med dess synonym genom att dra ett streck mellan dem! Om du först vill läsa ordet i sitt sammanhang kan du leta upp ordet i boken, sidnummer står inom parentes.

Svåra ord:

Snäv (86)

Hisnande (86)

Tambur (89)

Konstaterar (102)

Motivet (108)

Hölstret (126)

Karossen (128)

Skänkla (130)

Synonymer:

Skälet

Driva (en häst)

Överredet (på bil)

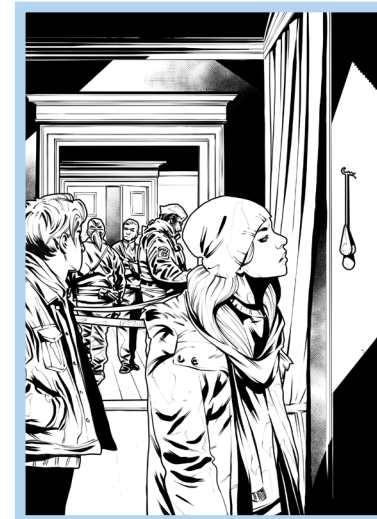
Trång

Svindlande

Slå fast

Vapenfodralet

Hall

Kapitel 31–44

På raderna

1. Vad gör Hedvig för att de ska kunna tjuvlyssna på Peders telefonsamtal?
2. Vem är Alex?
3. Vad erkänner Peder att han har gjort?
4. Vad hittar Jakob när han skrapar bort mer färg från tavlan?
5. Varför är Fiona och Alexandra inte vänner?
6. Vad gör Jakob för att ställa upp för Hedvig?
7. Hur slutar boken?

Mellan raderna

1. Hur reagerar Fiona när hon och Peder kommer hem?
2. Varför tror du Peder är så arg?
3. Vad tycker Hedvig och Jakob om polisernas insats?
4. Varför tvekar Alexandra att berätta för polisen vad Peder har gjort?
5. Vad tror du kommer hända i nästa bok?

Vidga ditt ordförråd!

Para ihop följande svåra ord med dess synonym genom att dra ett streck mellan dem! Om du först vill läsa ordet i sitt sammanhang kan du leta upp ordet i boken, sidnummer står inom parentes.

Svåra ord:

Mållös (158)
Avsmak (180)
Kapabel (180)
Skör (187)
Otymligt (189)
Mån om (202)
Rentvådde (214)
Vemod (215)

Synonymer:

Dysterhet
Frikände
Duglig
Klumpigt
Tillfälligt stum
Motvilja
Ömtålig
Värna om

2. Fundera vidare

Nedan följer ett antal diskussionsfrågor som hjälper eleverna att tänka bortom raderna men också att koppla läsningen till egna erfarenheter. Här kan ni med fördel använda EPA-metoden och låta eleverna först fundera på frågorna på egen hand, sedan tillsammans med bordsgrannen och sist diskuterar ni i klassrummet.

Jakob och Hedvig

- Hur förändras Jakob och Hedvigs relation genom boken?
- Varför blev de osams en gång i tiden?
- Om du hade varit i Jakobs situation, hade du agerat annorlunda?
- Om du hade varit i Hedvigs situation, hur hade du känt då?

Omslag

”Man ska inte döma en bok efter omslaget”, lyder ett känt talesätt. Men ofta kan omslaget och bokens utseende ändå ge viktiga ledtrådar om innehållet.

- Vad tänkte du när du först såg omslaget?
- Vad tänkte du att det skulle vara för sorts bok? Varför tänkte du så? Stämde det?

Illustrationer

- Påminner illustrationerna i boken dig om några andra illustrationer eller bilder du sett?
- Påverkas din läsning av bilderna?
- Föredrar du att läsa böcker med eller utan bilder – varför?
- Om du fick illustrera Hedvig och Jakob, hade de sett annorlunda ut än de gör i boken?

Deckargenren

En genre (uttalas ”sjanger”) är en viss kategori av bok, musik eller film. Till exempel kanske du någon gång har lyssnat på klassisk musik eller sett en romantisk komedifilm. För böcker finns också olika genrer, till exempel deckare och fantasyromaner.

- Kan du komma på några fler bokgenrer?
- Har du någon favoritgenre?

Skymning tillhör genren deckare. Ordet deckare kommer från ordet detektiv, som är en person som sysslar med att lösa brott. Det är ofta just brott som deckare handlar om.

- Har du läst någon annan deckare, eller sett en deckare på tv?
- Kan du komma på några likheter och skillnader med *Skymning*?
- Vad tycker du är viktigt i en bra deckare?

3. Övningar

Här följer tre övningar där eleverna får öva på att producera olika typer av text och anpassa texten efter syfte och mottagare. Välj en eller flera av övningarna.

Lokaltidningsreporter på Tofstaholmsnytt

Stort grattis! Du har fått jobb som lokalreporter på tidningen Tofstaholmsnytt.

På skrivbordet ligger ditt första uppdrag från chefredaktören Lena Barsk. Hon är mycket bekymrad över tidningens läsarsiffror som sjunkit drastiskt på sistone. Men med tanke på allt dramatiskt de nu har att rapportera om, har de chansen att vända trenden och vinna tillbaka läsarna. Det viktiga uppdraget ger hon nu till dig.

Lena Barsk vill att du ska intervjua valfri person om den senaste kvällens händelser i Tofstaholm. I din artikel kan du varva intervju-personens svar med fakta om vad som hände. Då får läsaren en bild av vad som har hänt, samtidigt som de får ta del av en av de inblandade personernas perspektiv på saken. Kanske kan du också få till en riktigt intresseväckande rubrik som kan tryckas på förstasidan av tidningen?

Välj ett av följande alternativ eller kom på en helt egen idé!

1. Intervjua Jakob om jakten på Frans.
2. Intervjua Alexandra om tavelstölden.
3. Intervjua Hedvig om att lösa mysteriet.
4. Intervjua Didrik om hans konstnärskarriär.

Deckarförfattare för en dag

Walter Falk har fått skrivkramp! Varje författares värsta mardröm! Hur länge han än stirrar på datortangenterna och hur många koppar kaffe han än dricker så *kan* han bara inte komma på vad nästa bok ska handla om. Om han bara kunde få lite inspiration ...

Nu behöver Walter Falk din hjälp för att få fart på fantasin igen. Hitta på din egen deckare!

Gör så här:

1. Välj en årstid, en geografisk plats (till exempel i Sverige eller i ett annat land) och välj om berättelsen ska utspela sig i nutid eller förr i tiden. Välj två huvudkaraktärer. Hur känner de varandra? Välj ett brott eller mysterium som de ska lösa.
2. När du har fyllt i den skriver du kortfattat ner början, mitten och slutet på berättelsen. Gör gärna berättelsen så spännande som möjligt!
3. När boken är klar väljer du en titel. Har du tid kan du också rita en skiss på hur omslaget ska se ut. Glöm inte att skriva bokens titel och författarens – ditt – namn på omslaget.

Skriv ett brev till Walter Falk

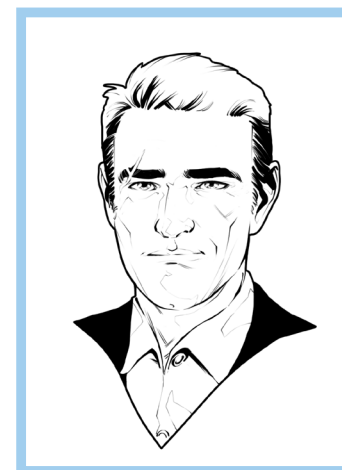
Livet som författare är roligt, men ibland lite ensamt. Då finns det inget som piggar upp så mycket som en hälsning från en läsare.

Skriv ett brev till Walter Falk! Nu har du chansen att berätta vad du tyckte om boken och ställa frågor kring sådant du undrar över.

Exempel på frågor (men använd gärna fantasin):

1. Varför skrev du just den här berättelsen?
2. Var får du inspiration ifrån?
3. Hur går det till när man skriver en bok?
4. Hur blir man författare?

Skicka ditt brev via kontaktformuläret på www.hostlovstrilogin.se. Vem vet, kanske får du ett svar direkt från Walter Falk?

Walter Falk